

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 16 februari 1915 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition nr 3 angående fastställande av telegrafverkets stat för driftkostnader för år 1916, i vad densamma innefattar förslag om beviljande av årliga understöd åt vissa personer, dels ock en i ämnet väckt motion.

1:o)

I en till riksdagen avlåten proposition nr 3 angående fastställande av telegrafverkets stat för driftkostnader för år 1916 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen bland annat medgiva, att envar av tillförordnade föreståndaren för telegrafstationen i Vara Charles Frithiof Julius Nordström, tillförordnade föreståndaren för telegraf- och signalstationen å Vinga Anton Petrus Hansson, telefonstationsföreståndaren Karl Mauritz Michael Nyberg, skrivbiträdet Freja Jaquette Jansson, lokaltelefonisten Maria Eleonora Haglund, maskinisten Johan Petter Forsgren och linjearbetaren Lars Nordin må från och med månaden näst efter den, under vilken vederbörande entledigas från anställning vid telegrafverket, av telegrafverkets medel uppbära under sin återstående livstid årligt understöd till belopp av, Nordström och Hansson 2,000 kronor, Nyberg, Jansson och Haglund 500 kronor, Forsgren 235 kronor och Nordin, utöver förut beviljat årligt understöd, 180 kronor, att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnadspensioner från telegrafverket.

Ifrågavarande proposition har, i vad densamma innefattar förslag om beviljande av årliga understöd åt ovannämnda personer, av riksdagen överlämnats till bankoutskottets behandling.

Beträffande utredningen i detta ärende anhåller utskottet att få hänvisa till sid. 18—23 samt 25—26 i den kungl. propositionen.

Utskottet som i särskilt utlåtande denna dag tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om årligt understöd åt maskinisten Forsgren till det belopp,

265 kronor, som avsetts att utgå av postverkets medel, har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning och hemställer förty

att ifrågavarande proposition, i vad densamma innefattar förslag om beviljande av årliga understöd åt envar av tillförordnade föreståndaren för telegrafstationen i Vara Charles Frithiof Julius Nordström, tillförordnade föreståndaren för telegraf- och signalstationen å Vinga Anton Petrus Hansson, telefonstationsföreståndaren Karl Mauritz Michael Nyberg, skrivbiträdet Freja Jaquette Jansson, lokaltelefonisten Maria Eleonora Haglund, maskinisten Johan Petter Forsgren och linjearbetaren Lars Nordin, må av riksdagen bifallas.

2:o)

I en inom andra kammaren väckt, till bankoutskottet hänvisad motion nr 117 har herr *Kloo* föreslagit, att årliga understödet till förre arbetsledaren vid telegrafverket Håkan Alfred Olsson måtte från och med år 1916 under hans återstående livstid höjas från 300 kronor till 600 kronor.

Motion.
II: 117.

Till stöd för ifrågavarande framställning har motionären anfört följande:

»Vid 1912 års riksdag beviljades på grund av en kungl. proposition (nr 46) förre arbetsledaren vid telegrafverket Håkan Alfred Olsson ett årligt understöd av 300 kronor.

Åberopande 1912 års bankoutskotts utlåtande nr 15, vilket ordagrant återger den kungl. propositionen, får jag äran anföra.

Orsaken till att beloppet sattes så lågt som 300 kronor, var dels, att riks-försäkringsanstalten, vars utlåtande var grundat på tvänne år 1911 av doktor K. Danelius utfärdade intyg, ansåg arbetsförmågan nedsatt med endast 25 procent, dels att väl lång tid förflutit mellan Olssons år 1893 på grund av sjukdom erhållna avsked och framställningen om understöd, och dels slutligen att då ett understöd av 480 kronor år 1909 beviljades förre arbetsledaren F. H. Nilsson denne hade varit anställd i telegrafverkets tjänst i 30 år, varemot Olsson endast kunde räkna 19 tjänsteår och borde han därför ej erhålla mer än 300 kronor årligen.

Vad då först beträffar den enligt min mening mycket för högt beräknade arbetsförmågan hos Olsson, bifogas härmed ett nytt intyg av doktor Danelius, varav framgår, att Olsson åtminstone numera 'är till arbete varaktigt oförmögen' och som förklaring till att Olsson först år 1911 skulle ha anhållit om understöd, fastän han avgick ur tjänsten 1893, får jag nämna att enligt styrkt uppgift från Olsson hade han flera gånger anhållit om sina förmäns framställan om erhållande

av vederbörligt understöd, dock utan att erhålla något svar å dessa hans vördsamma framställningar. Så skrev han 1895 till en ingenjör vid verket, 1899 till en direktör och 1904 till en annan tjänsteman vid telegrafverket. Först hans anhållan av år 1911 ledde till resultat.

Vad slutligen jämförelsen med förutnämnde Nilssons längre tjänstetid beträffar, så bör denna jämförelse, enligt mitt förmenande, icke verka till Olssons nackdel, ty visserligen avgick han efter kortare tjänstetid, men orsaken härtill var ju en i tjänsten ådragen skada och sjukdom. Dessutom: Olsson är nästan medellös och har ännu 5 oförsörjda barn.»

Den i motionen omförmälda, till 1912 års riksdag avlätna kungl. propositionen nr 46 innehåller nedanstående yttrande av föredragande departementschefen:

»Uti skrivelse den 30 januari 1912 har telegrafstyrelsen gjort framställning om pension åt före arbetsledaren Håkan Alfred Olsson. Styrelsen meddelar, att Olsson hos styrelsen anhållit, att, då han under arbete i telegrafverkets tjänst ådragit sig obotlig sjukdom och numera på grund därav vore urståndsatt att genom arbete försörja sig och sin familj, styrelsen måtte åt honom utverka pension under hans återstående livstid.

Olsson är född den 8 december 1857, är gift och har sju minderåriga barn. Han antogs i telegrafverkets tjänst år 1875, var arbetare åren 1875—1878, arbetsförförman (motsvarande nuvarande befattning som linjeförman) åren 1879—1882 och arbetsledare (numera linjemästare) åren 1883—1893. Efter att hava under sistnämnda år tjänstgjort tre månader måste Olsson på grund av sjukdom avgå från sin befattning. Vid sin avgång ur verkets tjänst åtnjöt Olsson en dagavlöning av 4 kronor 50 öre samt dessutom 40 kronor i månadsavlöning eller en avlöning av tillhoppa ungefär 2,100 kronor för år. I sin tjänstgöring har Olsson, enligt vitsord av sina förmän, städse fullgjort sina åligganden synnerligen plikttroget och skötsamt samt varit en mycket duglig arbetsledare.

I maj månad 1879 träffades Olsson under pågående reparationsarbete å telegraflinjen Gävle—Sundsvall av ett olycksfall. Vid överflyttning av telegraftrådarna från en gammal spännstolpe till en ny sådan befann sig Olsson uppe i den gamla stolpen, då vid lossandet av sista spännet stolpen rasade och Olsson föll till marken. Därvid ådrog han sig ett slag i underlivet, på grund varav han under omkring tre veckor måste vårdas å sjukhus.

Enligt ett telegrafstyrelsen tillhandakommet, av provinsialläkaren G. Stéénhoff den 22 mars 1910 utfärdat intyg hade Olsson vid läkarundersökning under år 1891 befunnits lida av en svårare nervsjukdom, antagligen förorsakad av överanstängning och förkylning, och enligt av doktor K. Danielius den 26 september och den 30 november 1911 utfärdade läkarintyg lider Olsson av neurasteni och kronisk blåskatarr, vilken sistnämnda sjukdom av läkaren antagits vara en följd av ovan omförmälda, Olsson övergångna olycksfall. Enligt läkarintygen har Olssons arbetsförmåga i betydlig grad nedsatts av dessa sjukdomar, och förefinnes för Olsson icke utsikt att bliva fullt frisk och arbetsför.

Riksförsäkringsanstalten, hos vilken telegrafstyrelsen anhållit om yttrande, i vad mån skadan kunde anses hava medfört nedsättning i Olssons arbetsförmåga, har i skrivelse den 30 december 1911 meddelat, att endast den kroniska blås-

katarr, varav Olsson lede, syntes kunna sättas i samband med berörda skada. Att, då så lång tid förflutit efter olycksfallets inträffande, kunna med någorlunda säkerhet bedöma, huruvida de såsom symptom av blåskatarren angivna funktionsrubbingarna uteslutande vore att tillskriva olycksfallet i fråga eller i vad mån desamma kunde hava påverkats av den nervösa åkomma, varav Olsson jämväl lede, torde enligt riksförsäkringsanstaltens förmenande svårligen låta sig göra. Under förutsättning emellertid, att nämnda symptom uteslutande berodde på olycksfallet, skulle, därest bestämmelserna i lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901 vore i förevarande fall tillämpliga, den nedsättning, som berörda åkomma medfört i Olssons arbetsförmåga, böra uppskattas till ungefärligen tjugufem procent av normal arbetsförmåga.

Intyg från pastorsämbetet i Rödeby församling, varest Olsson är mantalskriven, utvisar, att Olsson är medellös. Av andra intyg från kommunalnämndsordföranden Aug. Danielsson därstädes samt från kyrkovärden Anton Petersson i Offamåla inhämtas, att Olsson visserligen äger mindre, till 4,000 kronor taxerad och saluvärderad hemmansdel, men att hans skulder uppgå till minst 3,500 kronor, vadan han särskilt med hänsyn till den stora familjen måste anses vara medellös. Efter vad telegrafstyrelsen vidare säger sig hava inhämtat, har Olsson, sedan han lämnade sin anställning hos telegrafverket, försökt i det längsta draga sig fram på den lilla, starkt skuldbelastade gården, till dess numera ålder och tilltagande sjuklighet gjort det omöjligt för honom att genom deltagande i dess skötsel försörja sig och sin familj.

Av vad sålunda anförts anser telegrafstyrelsen framgå, att Olsson med allra största sannolikhet fått sin hälsa undergrävd och sin arbetsförmåga väsentligt nedsatt under arbete i telegrafverkets tjänst. Under sådana förhållanden har telegrafstyrelsen ansett sig böra göra framställning om beredande av pension åt Olsson under hans återstående livstid.

Vad beträffar densammas storlek, syntes det telegrafstyrelsen vara lämpligt att begränsa den till 300 kronor. Riksdagen har visserligen, såsom telegrafstyrelsen erinrar, på framställning av Kungl. Maj:t år 1909 beviljat förre arbetsledaren Frans Herman Nilsson en årlig pension av 480 kronor, men Nilsson hade varit anställd i telegrafverkets tjänst under 30 års tid, varemot Olsson endast kan räkna 19 tjänstår.

Styrelsen hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta framställning om pension åt Olsson till belopp av trehundra kronor, att utgå av telegrafverkets medel från och med den 1 januari 1912.

Vid åtskilliga tillfällen har riksdagen beviljat årligt understöd åt personer, tillhörande såväl telegrafverkets som järnvägens personal, vilka ej uppfyllt de i gällande pensionsföreskrifter stadgade villkor för pension.

I förevarande fall kan anmärkas, att lång tid förflutit, sedan Olsson lämnade telegrafverkets tjänst, och att detta skedde vid unga år. Denna avgång föranleddes emellertid av sjukdom, och det synes av den 1891 företagna läkarundersökningen åtminstone antagligt, att sjukdomen ådragits under Olssons tjänstgöring. Därjämte torde en viss sannolikhet föreligga för antagandet, att det olycksfall, varav Olsson drabbats 1879, har del i hans nuvarande ohälsa. Under sådana omständigheter och då Olsson nu är i stort behov av ekonomisk hjälp, anser jag det skäligt, att staten lämnar honom något understöd.

Beträffande det av telegrafstyrelsen föreslagna beloppet har jag intet att anmärka.»

Utskottet.

Utskottet hyser visserligen någon tvekan rörande lämpligheten av att redan nu så kort tid efter det riksdagen fattat beslut angående årligt understöd åt Olsson föreslå en höjning av detsamma. Vad motionären anfört till stöd för en dylik höjning synes emellertid utskottet vara förtjänt av beaktande. Det torde nämligen icke kunna förnekas, att här föreligga särskilt ömmande omständigheter, och då härtill kommer att, enligt vad av handlingarna framgår, understöd tillgodokommit Olsson först mycket lång tid efter det han avgått ur tjänsten, har utskottet ansett sig böra föreslå, att understödet höjes till 480 kronor eller samma belopp, som riksdagen tillerkänt förut omförmälde arbetsledaren Frans Herman Nilsson och som utskottet under 1:o) här ovan tillstyrkt i fråga om linjearbetaren Lars Nordin.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion, må besluta, att det av 1912 års riksdag åt förre arbetsledaren vid telegrafverket Håkan Alfred Olsson beviljade årliga understöd, 300 kronor av telegrafverkets medel, må från och med år 1916 utgå med ett till 480 kronor förhöjt belopp.

Stockholm den 16 februari 1915.

På bankoutskottets vägnar:

I. VON STAPELMOHR.

Vid dessa ärendens slutbehandling hava närvarit:
 av första kammaren: herrar *von Stapelmohr*, *Hedenstierna*, *Ekman*, *Hallin*, *Wickman*, *Boberg*, *Jönsson* och *Montgomery*; samt
 av andra kammaren: herrar friherre *Adelswärd*, *Söderberg* i Stockholm, *Söderberg* i Hobbörn, *Carlson* i Herrljunga, *Berg* i Munkfors, *Jonsson* i Gumboda och *Lindvall*.

Reservation

vid punkten 2:o)
 av herrar *Hedenstierna*, *Wickman*, *Montgomery*, *Söderberg* i Stockholm, *Berg* i Munkfors och *Jonsson* i Gumboda, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionen.